

HARALD KIRÁLY LOVAI

WILDENBRUCH BALLADÁJA.

Haraldnak két lova volt beces,
Egyik Deres, a másik Veres;
Erükben isteni vér folya,
Az ősök volt Odin lova.
Deres, mint felhő, nyugtalan,
A hadsor előtt száguldva rohan,
Ha rajta a király lovagolt,
Sörénye vihar, szeme éjszaka volt,
Veres volt a villámsugár,
A harcosok élén szökelve jár,
Lélekezete láng, dörgés a patája,
Nyerítése morajló tenger árja —
Csudás erejük Odin ajándoka,
Különb két ló nem volt soha.

Deres, Veres, paripák, delik.
Varázsadomány jutott nekik.
Hirdetni jövendőt, gyászt, örömet,
Mit mástól titkok ködje fődött,
Megnylott ajkuk emberi szóra,
Ha jött a varázsos, az éjjeli óra.
Boldog, ki csak úgy véletlenül
A varázsórában a helyre kerül,
De arra jaj, átok, kárhozat,
Ki ment meglesni a lovakat!

Télben volt. Végig a mezőn
Söpört a szél. Nap nem süte hőn,
Felhőkön át veresen tekintett,
Jégpáncél fődte be a földet;
Halálos csend körös-körül —
A király szívére kín nehezül:
Szeme vészvillámokat lövele,
Titkos haragot rejtett kebele.
Harald az istállóba indul,
Kiküldi mind a cselédeit abbul,
Kever abrakot, szalmát tereget:
„Én ápolom ma a méneimet.“

Másik nap ismét megjelen,
Vigyáz és leskel az éjjelen
S midőn harmadszor ott vala,
Égnek meredt fején a haja.
Az éji homályból kél susogás.
Lovak kebeléből szó-buzogás.
Deres Vereshez szól ilyen:
„Testvér, veszedelmet lát szemem.
Ha magasra jut a nap, nyár közepén,
Ránk vár iram akkor, szörnű kemény,
Az egyik az üldöz, a másik oson,
Harald király lesz a lovasom.
Mondd csak, mit futsz előlem el?
Mondd csak, mit látsz és kit viszel?“
Veres Dereshez szól ilyen:
„Testvér, veszedelmet lát szemem.
Az egyik üldöz, a másik oson,
Kettős teher lesz hátamon.
Jörmund királyfit, azt viszem én,
Rangnild az, akít tart az ölen,
Rangnild, a király fiatal neje,
Harald várából fut vele.“
„Mondd csak, testvér, miért, hova futnak?“
Harald gúnyjára, bajukra maguknak.
Túlifju a király neje,
Túlékes a teste nekije,
Harald a szürke tengerár,
Jörmund a fényes napsugár,
Nem kell neki férje koronája,
Sóvárgón vágjik a fiára.“

Az istállóból visszafele
Haraldnak tompán zúg a füle,
Piros vér a szemébe tolu,
Kinos düh szívet rágja vadul.
Hol Rangnild alszik, kuszik oda,
Ágyára mélyen ráhajola;
Lehellete langy szellő, tavaszi,

GREGUSS IMRE FESTMÉNYE

NÉVTELEN HŐSÖK

Megmozdultak hókarjai,
Oly bájos és oly fízta vala,
Szépsége urának mézitala.
Harald, a király aludni megfen,
De szive gyanutól sinylík befegen.

Hangos Haraldnak csarnoka,
Foly másnap ott a lakoma;
Áll vérvörös bor az asztalán,
Rangnild, Jörmund az oldalán.
„Rangnild, az arcod mért tüzel?”
„Vérem forró bor szítja fel!”
„Jörmund, az arcod mért fehér?”
„A téli nap világa gyér.”
Rangnildnak, Jörmundnak szeme párja,
Némán szállt egyik a másikára;
Ez látta leomló szép haját,
Az látta viruló alkatát,
Mindkettőnek dobogott kebele
És titkos, bünös vágyra kele.
Fiának mondja Harald ezeket:
„Dánország rabsággal fenyeget,
És még ma husz hajót szerelek,
Te fogsz, Jörmund, indulni velek,
Rád bizom őket, mind te vezessed.”
S hozzágondolta: Leljed a veszted!

Elmult a fél, favasz jöve meg,
Norvégiába hir közeleg,
Vidám hir egész Norvégiának
Róluk, kik a hadba indulának.
Nyár napjai elnyelik éjjeleit,
Dán partokról Jörmund közelít,
Hajói hasítják a habokat,
Daliák zengnek vidám dalokat,
Ütemre csapdos az evező,
Vitorla dagad, magasan lebegő.
Jörmund hajója a fjordba bemén,
Balder, maga ő! állván földelén.
Harald, a király és hitvese véle
Királyi lakából jön le elébe,
Köszönti fiát s tekintete
Mosolyában zord vést rejtegete.
Rangnild köszönteni csókkal akarta,
De lába inog, halványul az arca,
Jörmund karjába nyögve rogyott.
Ezért valamennyi veszni fog ott!

Az éji homály mint néma teher,
A földre, a várra borulva hever,

Mező iszik üde harmatot,
Király szive véres gondolatot.
Teremben a fáklya világa kihál,
Kehelyben fénytelen áll az ital
És ekkor a lépcsőn, a folyosón
Tapogatva, vigyázva, kapaszkodón,
Kapkodva, remegve, tétován
Halad egy alak oszlopok során.
Megzörren a Jörmund ajtaja,
Küszöbén a királynő áll maga!
A könnye ömöl, roskadnak térdei,
„Menekülj!” csak ez egy szót nyögte ki.
Távolban zajlani kezd a sötét.
Fojtott susogásnak hallani neszét.
Jörmund ágyából hátra szökött,
Viking-szabályát csipejére kötött,
Édes-fájó ölelése heves:
„Kettőnket is elbir a gyors Veres!”
Lépcsőkön fel léptek robaja!
Csatlósok nagy vasas csapafa
Ajtot betörve, hiába keres:
„Jörmund eltűnt, szobája üres.”
És hallszik alul és csattog alul
Patkó kopogás dörgő robajul;
Veres ágaskodva magasra szökel,
Az orra tüzes szikrát lövel
S miként eltűnnek hulló csillagok,
Jörmund, Rangnild elvágatott.

„Nyergelni Derest!” A király kiált,
Az istállóba rohan le Harald.
„Ébredj, Deres! Értsed meg szavamát:
Fogd el Verest! Álljad meg boszumát!”
Fékét Deres elszakította maga,
Arany zaboláját harapta foga,
Kidönti az ajtot, kiront egyenest,
Távolból hallja nyeríteni Verest.
Mennydörgésként fülébe hatol,
Tűzszikra repül patái alól
S boltos kapun át szökelve hamar
Száguld ki Deres, miként a vihar.

Iszonyba, sötétbe merül a hafár,
Zsákmányra kiindul az éji madár,
Egyszerre ijedve repül, buvik el:
A csendet rémes hang veri fel.
A partra enyelgve ömlött a vizár,
Egyszerre megállt, nem csobbana már,
Majd visszafelé dönté a habot:
A parton rémes hang riadott;

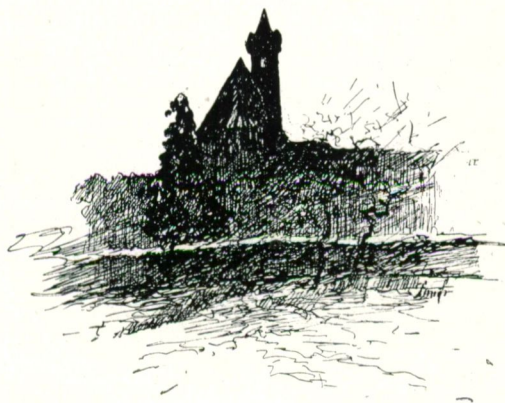
Part hosszában, sziklák magasán
 Oromrul oromra zengett szaporán,
 A patkó csaftog, a szikra száll,
 Homályban a keblek mélye zihál,
 Lázás szemek égve fénylenek,
 Remegő szemek, boszuló szemek,
 Bűnös asszony futva férje elül,
 Az apa enfia üldözőjeül.
 Csillag halaványnul, fénye kilobban,
 Veres fut egyre, fut szakadatlan,
 Felhő száll fenn a hajnali égen,
 Deres jó felhőnél sebesebben.
 A szürkesség világosul,
 Veres szive dobog vadul,
 Az éji ködöt tenger nyeli,
 Inogni kezdnek a térdei;
 Sarkantyú, zabla, föbbé mit sem ér,
 Bár Jörmund dul, bár Rangnild esdve kér,
 Izzadva, remegve, futása eláll,
 Lankadt tekintete hátra száll.
 Közelebb, közelebb, mint szél ha rohan,
 Deres közeleg toronymagosan;
 Hogy a társát állni látta ott,
 Deres akkor rányerített nagyot,

De amit Veres rá választ ada,
 Hosszu nyögés panaszos szava!

Harald, a király, tengernek a vésze,
 Magasra emelve nehéz kelevéze,
 Szakála lobog, bőszi szitka fakad:
 „Gaz áruló, add meg magad!”
 Jörmund kezében megvillan a szablya,
 Rangnildot zajgó keblére szorítja:
 „Nem adja magát királyfi soha!
 Nem adja magát Odin lova!”
 S hogy a szó Veres fülébe ér,
 Tűnő ereje visszatér,
 Nyerítése morajló tenger árja,
 Szírtet csapdos, mennydörg a patája,
 Sziklának fenn meredő magasárul
 — Mint cikkázó villám ha aláhull —
 Lezugva vivé ferhét lefele,
 A zugó hullámsirba bele.

Harald szeme a tengerre meredt,
 Haja szürke volt, most hószíne lett,
 Elfordul a parttól — vágta tova —
 Várába nem tért vissza soha.

FORDITOTTA: KÖRÖS ENDRE.

Kőszegi Fangh Dezső rajza.